

Výhody, ale i nevýhody poslušnosti zpovědníkovi, dle učení církevních Otců

Všichni dobře vědí, jak důležitá je poslušnost pro duchovní život; jak nebezpečná je svévole a doufání v sebe. **Avva Dorotej** pravil: „Nevím o jiném pádu, než že člověk následuje sám sebe. Spatříš-li padlého, věz, že poslouchal sám sebe; nic není nebezpečnějšího a jedovatějšího (smrtonosnějšího) než toto ... Není lidí nešťastnějších a bližších k záhubě, než jsou ti, kteří nemají vůdce, který by je vedl po cestách Božích. List (stromu) bývá zpočátku vždy zelený a krásný, ale pak postupně usychá, padá a nakonec je pošlapán. Podobně i člověk, který není nikým veden, zpočátku bývá horlivý v postech, bdění, mlčení, poslušnosti a dalších ctnostech; časem však jeho horlivost chladne a on nemá nikoho, kdo by ho poučil, podepřel a rozdmýchal v něm opět bývalou vroucnost srdce; tak nenápadně usychá, padá a stává otrokem svých nepřátel, kteří si s ním již dělají, co chtějí.“ Tak nenahraditelně důležité je duchovní vedení!

Leč i poslušnost bývá jednak skutečná (pravá), duchovní, ale též tělesná, na odiv lidem. „Pravá poslušnost je poslušností Bohu, Jedinému Bohu ... Na pomoc si bereme člověka, jenž o poslušnosti vůči Bohu ví něco více“ (sv. Ignatij Brjančaninov). **Ide však o to, aby člověk, kterého posloucháme, skutečně jasně vnímal (chápal) Boží vůli a měl opravdu střízlivý (reálný) náhled na duchovní život; - v opačném případě nám může uškodit !!! A dále je pak nutno rozlišovat: podřízenost, odseknutí vlastní vůle a poslušensví. Podřizovat se musíme nejen církevní vládě, nýbrž i občanské (ovšem pouze tehdy, NENARUŠÍME-LI TÍM ZÁKONY - PŘÍKÁZÁNÍ A PRAVIDLA - NAŠÍ VÍRY).** Odseknout svoji vůli máme vždy a ve všem, nakolik je to jen možné; a to nejen ve vztahu k lidem nýbrž i k okolnostem (u víře, že vše, co se kolem nás děje, děje se dle prozřetelnosti Boží). Než, i toto konejme s rozvahou, rozlišujeme to, co škodí našim duším, od věcí neškodných (hrozí-li duši nebezpečí škody, tehdy se nejen nesmíme podvolit cizí vůli, ale musíme se jí pevně vzepřít). Můžeme se poradit i s neduchovními rádci a dle jejich rady odetnout svoji vůli ve všem, co škodí našim duším. **OVŠEM CO SE TÝČE VÁŽNÝCH OTÁZEK, KTERÉ URČUJÍ NASMĚROVÁNÍ A VEDENÍ SAMOTNÉHO DUCHOVNÍHO ŽIVOTA, V TAKOVÝCH PŘÍPADECH JIŽ NENÍ MOŽNO DŮVĚŘOVAT KOMUKOLIV Z KNĚŽÍ, NÝBRŽ MŮŽEME SE OBRACET POUZE K TAKOVÝM DUCHOVNÍM OSOBÁM, KTERÉ JSOU SKUTEČNĚ (A MUSÍME SE O TOM PŘESVĚDČIT!) VĚRNY TRADICI CÍRKVE, MAJÍ JASNÉ DUCHOVNÍ NÁZORY A DOBRĚ ZNAJÍ SVATOOTCOVSKÉ UČENÍ. JEN TAKOVÉ DUCHOVNÍ OTCE MŮŽEME OPRAVDOVĚ POSLOUCHAT.** Slepě důvěřovat člověku s pokaženým pojmáním křesťanského učení - znamená následovat i toto pokažené učení; to znamená nenásledovat již vůli Boží, ale pokaženou vůli lidskou - a nezáleží na tom, zdali je to kněz nebo biskup.

Otcové praví: „Všechny poslouvej v každém dobrém skutku; nenásleduj pouze ziskuchtivce (hrabivé), peněz chtivé či ty, kteří si zamilovali tento svět, aby se tvá poslušnost nestala dílem ďáblovým“ (sv. Izák Syrský). „Přidrž se takového rádce, který (nejprve) sám vše vyzkoušel a dokáže trpělivě posoudit to, co je třeba uvážit ve tvé záležitosti, – takový ti může správně ukázat, co je pro tebe skutečně užitečné“ (sv. Izák Syrský). „Aby mohl někdo někomu radit nebo někoho vést, k tomu nestačí, aby byl zbožný; k tomu je třeba mít duchovní zkušenost a ze všeho nejvíce - duchovní pomazání (dar Ducha Svatého k vedení a učení ostatních, blahodat k zachraňování duší; tímto darem jsou obdařeni tzv. „blahodatní starci“). Takové je učení Písma a Otců. Rádce zbožný, ale bez duchovní zkušenosti, nás může spíše zmást (poplést, znepokojit) než nám přinést užitek“ (svt. Ignatij Brjančaninov).

V tomto smyslu nám radí apoštol: „Nebudte služebníky lidí“ (1. Kor 7,23). Apoštol nabádá, abychom sloužení světským pánům konali duchovně – nikoliv jako službu lidem (abychom se zalíbili lidem), nýbrž jako *služebníci Kristovi*, kteří tím činí vůli Boží (Efez 6,6). „Lidem se zamlouvám nebo Bohu? Zdali hledám, jak se zalíbit lidem? Kdybych se snažil ještě se lidem zalíbit, jistě bych nebyl služebníkem Kristovým,“ praví v Bibli sv. Pavel (Galat 1,10).

„Z pravého poslušenství se rodí pravá pokora; pravá pokora září milostí (smilováním) Boží. Z nesprávné a lidem libé poslušnosti pochází falešná pokora, která člověka odcizuje Božím darům a činí z něho nádobu satanovu“ (svt. Ignatij Brjančaninov).

Zvláště žalostné je, když se laik snaží podrobit se takovému úplnému poslušenství a naprostému vzdání se uvážlivosti (soudnosti) a podřízení se slovu kněze, jak tomu bývalo u dávných Otců, kdy jak samotní duchovní vůdcové tak i ti vedení - všichni byli vedeni Duchem Svatým. V našich dobách totiž téměř nejsou tací lidé, kteří by mohli bezchybně vést a učit; tím více je ovšem takových učitelů, kteří sami bloudí, tápou v nejzávažnějších otázkách víry. Běda, když učedník takového učitele začne přijímat každé jeho slovo (nebo dokonce půl slova) jako dokonalou pravdu a přesně se tím řídit!

„Poslušnost - to je zázrak víry! Vykonat jej může jedině Bůh. A pak jej konali ti lidé, kterým byl od Boha tento div dán. Když však lidé chtějí vlastními silami dosáhnout toho, co může vykonat pouze Bůh, pak je jejich námaha marná a zbytečná; podobají se těm stavitelům z Evangelia, kteří začínají stavbu, aniž by měli prostředky na její dokončení“ (sv. Ignatij Brjančaninov).

„NAUČ SE BOŽSKÉMU PÍSMU A PÍSMŮM SVATÝCH OTCŮ, ABYS S TÍM MOHL POROVNAT UČENÍ A VEDENÍ SVÉHO UČITELE ČI STARCE; TAK JE MŮŽEŠ VIDĚT JAKO V ZRCADLE A POCHOPIT - CO JE SOUHLASNÉ S PÍSMY, SI OSVOJ A DRŽ V MYSLI; LŽIVÉ, FALEŠNÉ NEBO ŠPATNÉ VŠAK ROZPOZNEJ A ODHOĎ, ABYS NEBYL OKLAMÁN. VĚŽ, ŽE V POSLEDNÍCH DNECH SE OBJEVÍ MNOHO SVŮDCŮ A FALEŠNÝCH UČITELŮ“ !!! (DLE SV. SIMEONA NOVÉHO THEOLOGA).

Episkop Ignatij Brjančaninov hovoří o poslušnosti vůči starcům, jaká byla za dob dávného monaství, a říká, že takové poslušenství není dáno naší době. Ctihodný Kassian Římský praví, že egyptští Otcové ujišťovali: dobře vést a být dobře veden je vlastní moudrým - je to největší dar a blahodář Svatého Ducha. Nevyhnutelnou podmínkou takového podřízení se je přítomnost duchovního učitele a vůdce, který by vůlí Ducha umrtvil padlou vůli toho, kdo se mu v Pánu podřídí, a v jeho padlé vůli mrtvil všechny vášně.

„Je jasné, že umrtvení padlé vůle, které je uskutečněno nesmírnou a vítěznou vůlí Ducha Božího, nemůže vykonat padlá vůle učitele, když samotný tento vůdce je ještě zotročen vášněmi“ (sv. Ignatij Brjančaninov).

Pod zdáním poslušnosti se mohou skrývat i rozličné náruživosti či dokonce žádostivá vášeň. Všeobecně řečeno - vše, čemu schází správná míra, co není osoleno duchem pravé pokory a sloužení Bohu (snahou jedině Bohu se líbit), je neodvratně poskvřeno nějakou nečistotou a propadá posměchu démonů.

